

Organisatorisk enhet
Rätts- och
säkerhetsenheten

Handläggare
Helen Johansson

Näringsdepartementet

Datum
2022-02-18

Dnr
2021-2870:2

Informationssäkerhetsklassificering
Begränsat skyddsvärde

Ert datum
2021-11-25

Er referens
N2021/02620

Remissvar avseende En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet (SOU 2021:81)

Kustbevakningen har inga synpunkter på vad som redogjorts för i betänkandet. Kustbevakningen vill dock framhålla att för att skydda dricksvattnet behöver samhället även skydda råvattentäkten vid olyckor samt bedöma risken för att en olycka inträffar i eller nära en råvattentäkt.

Kustbevakningen ansvarar för miljöräddningstjänst till sjöss i enlighet med 4 kap. 5 § lagen om skydd mot olyckor. Det innebär att myndigheten ansvarar för att hindra eller begränsa skada när olja eller andra skadliga ämnen har kommit ut i vatten eller det föreligger en överhängande fara för detta. Ansvaret omfattar Sveriges sjöterritorium och Sveriges ekonomiska zon men även Värnen, Vättern och Mälaren. Insjöarna utgör råvattentäkter för en stor del av Sveriges befolkning och en olycka där olja eller andra skadliga ämnen kommer ut i vattnet kan innebära stora konsekvenser för både miljö och färskvattentillgång.

Sedan 2014 är till exempel Vättern klassad som vattenskyddsområde som försörjer ca 265 000 invånare med dricksvatten. Vätterns långa omsättningstid (60–70 år) i kombination med att sjön är en viktig råvattentäkt och Natura 2000-område gör att Vättern blir särskilt sårbar för eventuellt utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen.

Ett utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen orsakar allvarliga skador på miljön och kan ge stora sociala och ekonomiska konsekvenser. Inträffar dessutom ett utsläpp i ett vattenskyddsområde kan konsekvenserna bli väldigt omfattande även för dricksvattenförsörjningen. Beroende på typ av olja eller kemikalier, utsläppsmängd, närheten till vattenintag samt väderförhållanden kan ett utsläpp utgöra en omfattande samhällsstörning.

Kustbevakningens ansvar omfattar miljöräddningstjänst till sjöss och omfattar inte specifikt skydd av dricksvattentäkter. Dock är Kustbevakningens förmåga att snabbt och effektivt utföra miljöräddning i vattenskyddsområden avgörande och kan resultera i att konsekvenser av ett utsläpp kan minimeras och att påverkan på dricksvattenproduktion begränsas. Kustbevakningens miljöräddningstjänstförmåga är en viktig del av den totala förmågan att skydda råvattentäkter där flera aktörer har olika ansvar och roller.

De senaste åren har det inträffat flera incidenter där det kommit ut olja eller andra skadliga ämnen i vattnet på ett sätt som inneburit en risk för råvattentäkten. Myndigheten har då bl.a. haft kontakt med vattenverken i området, i vissa fall har bedömningen gjorts att vattenintagen kan vara fortsatt öppna och i andra fall har man tillfälligt stängt vattenintagen. I vissa fall har det rört sig om utsläpp från land men i andra fall olyckor till sjöss. Vidare har det förekommit i vart fall en incident där ett fartyg i samband med en grundstötning även kört på en vattenledning från ett vattenverk.

Kustbevakningen anser att man i den fortsatta beredningen bör överväga olyckors påverkan på Sveriges råvattentäkt och vilka konsekvenser det kan få.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Therese Mattsson. I ärendets handläggning har deltagit chefen för metodutvecklingsavdelningen Per Strand, chefen för operativa avdelningen Johan Norrman och verksjuristen Helen Johansson, föredragande.

Therese Mattsson

Helen Johansson

Extern digital kopia till:

Justitiedepartementet, enheten för samordning av samhällets krisberedskap

Justitiedepartementet, enheten för lagstiftning om allmän ordning och säkerhet och samhällets krisberedskap (L4)

Intern digital kopia till:

Ledningsgruppen, ledamöter

SRAT

TULL KUST

SEKO